

Americký astronaut Eugen Andrew Cernan, ktorý má predkov z Vysokej nad Kysucou, sa dožíva 75 rokov

V týchto dňoch sa zvýšil počet i obsah novinových článkov s tematikou astronautiky, ale i skutočnosť, že jeden z najvýznamnejších astronautov USA Eugen Andrew Cernan sa 14.3.2009 dožíva 75 rokov.

Vo vesmíre bol tri razy: Gemini 9, Apollo 10, veliteľ Apollo 17. Bol posledný človek, ktorý stál na Mesiaci.

Ako je známe, jeho starí rodičia, Štefan Čerňan a Anna Lúčanová (obidvaja z Vysokej nad Kysucou) odišli do USA za prácou. On vycestoval v r. 1900, ona prišla za ním v r. 1903. V USA sa zosobášili a tvrdo pracovali po celý život.

Návštevu vívala celá obec

Na odbore kultúry ONV v Čadci som pracoval ešte len krátko. V ktorých deň koncom septembra 1974 sa v závodnom rozhlase z budovy ONV ozvalo oznámenie, že americký astronaut Eugen Andrew Cernan je slovenského pôvodu - jeho starý otec pochádzal z Vysokej nad Kysucou a že navštívi rodisko svojich predkov a navštívi rodinu. Z Čadce tam pôjde autobus so záujemcami z ONV. Vracal sa z Moskvy (bol riaditeľom

Stretnutie s rodinou

Takto som to videl ja a časť z toho som i odfoťil. Odchod z kultúrneho domu bol pompézny. Vpredu s najbližšími išiel Eugen a za nimi blížšia i ďalšia rodina zblízka i zďaleka. Do domu v Závodi sa všetci nevošli - množstvo ľudí ostalo stáť pred domom.

Keďže druhá časť návštevy mala výlučne súkromný rodinný charakter, do domu som sa nedostal. Z návštevy v kultúrnom dome som urobil niekoľko

Horný rad zľava: Anna Miniková r. Čerňanová; E. A. Cernan; Anna Šimeková r. Kubačková, Johana Galetová r. Čerňanová. Dolný rad zľava: Ján Kubačka; Ľubomír Šimek (vnuk), Emília Čerňanová r. Lajčáková; Anna Čerňanová r. Čerňanová, Anna Vojtková r. Konkolová (vnučka Anny Čerňanovej); Mária Kubačková r. Čerňanová. Anna Čerňanová r. Čerňanová, Johana Galetová r. Čerňanová a Mária Kubačková r. Čerňanová boli sesternice otca E. A. Cernana.

Spomienky na návštevu v roku 1974

astronautického programu USA-ZSSR: Sojuz-Apollo) zastavil sa v Bratislave, odtiaľ prišiel autom (s tlimočnicou) do Vysokej nad Kysucou, kde ho na slávnostnom obede privítal predseda ONV v Čadci Michal Cyprieh.

Potom bolo uvítanie v kultúrnom dome, kde ho srdečne privítal predseda MNV Pavol Hranec, odovzdal mu darčeky v preplnenej miestnosti. Pred budovou hrála dýchová hudba z Kovony; pozdávali ho stovky detí, a dospelých, ktorým (a nielen im) odovzdával svoje fotografie z Mesiaca s podpisom na pamiatku.

Vo svojom príhovore hovoril, že starí rodičia ho mali veľmi radi a rád ich mal i on. Starý otec veľmi túžil znova sa poďvierať na Slovensko a Eugenovi kládol na srdce, že on sa toho už neodožije a želanie navštíviť jeho rodisko splní jeho vnuk Eugen. Dojímavý prejav o láske k rodnej zemi si získal všetkých prítomných.

Stretnutie vzácného hosťa s občanmi v kultúrnom dome, kde sa stretol s funkcionármi obce i Kysúc.

tam vôbec nebol a teraz šíri klamstvá. Ak to bolo spákané v Bratislave, na Kysuciach to bolo vynikajúco pripravené. Príďte a pýtajte sa príbuzných a občanov. Ja som to videl na vlastné oči... Žiaľ, tieto bludy doteraz, vyše tridsať rokov po jeho návšteve na Kysuciach, šíria rôzni autori v Čechách i na Slovensku.

Keďže astronaut Eugen Andrew Cernan bude mať 14.3.2009 75 rokov, rozhodol som sa osobne - nikým nepoznaný a málokoho poznaný zájsť do Vysokej, presvedčiť sa, ako to bolo počas jeho prvej návštevy. I keď som bol pri jeho príchode na Vysokú v r. 1974, chcel som sa opýtať príbuzných, či tam boli nejaké nedostatky a aké. Z mnohých občanov môžem uviesť staršiu pani, ktorá sa ma pýtala na cintorine, koho hrob hľadám. Keď som povedal že je to hrob s nápisom rodina Čerňanová, pýtala sa ma, či mi to je rodina. Odpovedám že nie, ale ma to zaujíma. Potvrдила, že bola na privítaní astronauta Eugena. Ja som chcel vedieť ako to vyzeralo. Jej názory boli totožné s mojimi.

Viaceri žiadali, aby tí s tvrdeniami „o gumenných čizmách predsedu, o tom že ho nepustili k príbuzným...“ nech prídu za príbuznými, oni im povie, ako to bolo. Napokon - fotografie neklamú.

Miroslav Golis
Snímky: archív príbuzných, a Miroslav Golis

„Som veľmi rád, že sa splnil dány sen májho starého otca, aby som navštívil jeho rodisko - Vysokú nad Kysucou, aby som sa osobne stretol s rodinou. Jemu sa tento sen nespínil - splnil sa mne, prišiel som navštíviť rodisko svojich predkov. Nezáleží mi na tom, či môj starý otec bol robotník alebo roľník, hlavne je to, že to bol môj starý otec, ktorého som mal veľmi rád a on mal rád mňa. Veľmi sa teším že som na Slovensku a že môžem na vlastné oči spoznať život mojich rodákov.“
(Príhovor E. A. Cernana na slávnostnom privítaní vo Vysokej nad Kysucou).

fotografie, ktoré dokumentujú radosť vzácného hosťa i veľké množstvo prítomných zo stretnutia.

Nočľah v hoteli Husárik

Autobus sa vracal - ja som sa dozvedel, že spať bude v Čadci v horskom hoteli Husárik. Preto som

sa vybral v predstihu hore cestou, aby som sa k Eugenovi dostal blížšie. Asi 200 m od hotela som videl, že na turistickéj lavičke je jeden príslušník ZNB so psom, druhý bol v civile. Ten uniformovaný bol môj sused F. H., s ktorým som sa poznal. Vyslovil som radosť, že on ma tam zaiste pustí. On ma však počul, že poslušiac sa musí a ich úlohou je nedopustiť, aby hosťovi niekto ublížil. Hovoril mi aj: „A vieš ty, že on je riaditeľom projektu Sojuz-Apollo (ZSSR-USA) a my ručime za jeho bezpečnosť?“

Správy v tlači

Fotografie, ktoré som vo Vysokej nad Kysucou urobil, som starostlivo uschoval a viaceré z nich boli i zverejnené. Mój vtedajší fotoaparát však nemal bleskové osvetlenie, preto sú nižšej ostroti - pripomínajú mi blízkeho človeka. Sú však dokladom záujmu a lásky všetkých z Vysokej i z Kysúc, všetci majú Eugena radi.

Týždenník KYSUCE č. 41 - 10.10.1974 priniesol na 1. strane článok o vzácnjej návšteve - Americký kozmonaut na Kysuciach. O návšteve viackrát písala aj denná tlač.

Darčeky pre hosťa

Hneď vedľa domu vo Vysokej nad Kysucou - v Závodi býva viaceri príbuzných rodin. Jedna z nich - Anna Šimeková, rod. Kubačková si spomína na prvú návštevu E. A. Cernana v roku 1974. Starostlivo uchováva rôzne pamiatky na neho - najmä fotografie. Hovorí, že keď sa dozvedeli, že príde tento vzácny príbuzný, prichystali pre neho množstvo rôznych

darov (vyšívané obrusy...) z ktorých mal veľkú radosť a doma - v USA ich podielil medzi tamojšiu rodinu. Celá osada, ale i ostatní občania sa zhromaždili pred novopostaveným kultúrnym domom, aby ho privítali. Hrala hudba z Kovony, deti mávali s vlajčkami. Ako vidieť na fotografii, rodisko svojich starých rodičov mu pripomína aj malý kolovrátok.

Tridsaťročné klamstvá o návšteve

S počúvaním som si však prečítal: „Návšteva v rodisku svojho starého otca vo Vysokej nad Kysucou bola trápná. Jeho rodina vôbec nevedela, že príde, členov rodiny museli zháňať po pracoviskách a poliach.“ Toto napísal Fraňo Tekel (Fraňo Tokoly) v knihe Eugene A. Cernan a americký vesmírny program - str. 104. Autor

Potomkovia rodiny Čerňanovcov (zľava) Zuzana Varechová a Eva Jančurová starostlivo opatrujú fotografie a listy od Čerňanovcov z USA.

Pôvodný drevený dom Čerňanovcov už nestojí. Vyrástol tu murovaný dom, ktorý navštívil E. A. Cernan v r. 1974.